

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรทางศาสนากับสังคมนั้น ต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างสนิทและต่างก็เกี่ยวเนื่องต่อกันและกันตั้งแต่อดีตมาจนทุกวันนี้ สังคมจะเรียบร้อยก็เพราะมีหลักทางศาสนาคอยกำกับ ศาสนาจะคงอยู่ได้ก็ต้องดูจากพฤติกรรมทางสังคม^๑ การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จและความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์กร การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยนำศาสตร์และศิลป์ พร้อมด้วยทรัพยากรทางการบริหารมาใช้ในกระบวนการบริหารได้อย่างเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นหลักชัยของหน่วยงาน และเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการบริหารงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ซึ่งได้แก่ความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารงาน รวมทั้งประสบการณ์และทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์กรให้มีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน ๓ ประการคือ ทักษะด้านการทำงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางด้านความคิด นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีหลักในการดำเนินงานที่เหมาะสม อันจะส่งผลให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นการดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้

การบริหารคณะสงฆ์ จึงถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะถ้ามีระบบบริหารดีศาสนาก็มีความเจริญมั่นคง การบริหารที่ดีนั้นจะต้องมีรูปแบบและวิธีการจัดการหรือมีแนวคิดซึ่งขึ้นอยู่กับการแบ่งงานมอบอำนาจกระจายงานให้ผู้อยู่ฝ่ายบริหารระดับต่าง ๆ รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถของตน และพัฒนาการในด้านต่างๆ เพราะการบริหารคณะสงฆ์ปัจจุบันนี้ มีอำนาจรัฐและจารีตประเพณี

^๑บุญลือ วันทายนต์, **สังคมวิทยาศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๙), หน้า ๑๖๑.

เข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อมีอิทธิพลเกิดขึ้นต้องอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เป็นเกณฑ์จัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ การบริหารคณะสงฆ์จึงถือว่าเป็นหัวใจหลักในงานบริหารจัดการกิจการของคณะสงฆ์ คือ ด้านการปกครอง การศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ สาธารณูปการ และสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม มติ ข้อบังคับหรือระเบียบมหาเถรสมาคม และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช^๒

การบริหารกิจการคณะสงฆ์มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็ง และการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ถือเป็นตัวแทนหรือเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระบรมศาสดาของพุทธศาสนิกชน ซึ่งทำหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจเผยแผ่สืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้บัญญัติไว้ เพื่อให้ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาได้นำพระธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การเผยแผ่พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือเป็นภารกิจสำคัญที่คณะสงฆ์จะต้องปฏิบัติ ความตั้งมั่นของพระศาสนาจะเกิดประโยชน์แก่คณะสงฆ์และมหาชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม การศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ในแง่วิชาการเกี่ยวกับความหมายของการปกครอง ประเภทการปกครอง รวมถึงการใช้อำนาจในรูปแบบตามพระวินัยบัญญัติกับรูปแบบตามอำนาจของรัฐ ซึ่งตราผ่านพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ และวิวัฒนาการการปกครองในแต่ละยุคสมัย ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ นำมาซึ่งความเข้าใจอันดีงามและมีประโยชน์โดยตรงต่อการปกครองคณะสงฆ์ให้มีความสงบเรียบร้อยเป็นแบบอย่างการปกครองของสังคมทั่วไป ซึ่งในสังคมสงฆ์ได้รับการยกย่องเชิดชูให้มีสถานภาพสูงกว่าบุคคลทั่วไป^๓ องค์การทางศาสนากับสังคมนั้น ต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างสนิท และต่างก็เกื้อกูลต่อกันและกันตั้งแต่อดีตมาจนทุกวันนี้ สังคมจะเรียบร้อยก็เพราะมีหลักทางศาสนาคอยกำกับ ศาสนาจะคงอยู่ได้ก็ต้องดูจากพฤติกรรมทางสังคม^๔ เพราะสังคมทางศาสนาจะอยู่ด้วยกันได้นั้นต้องมีความเข้าใจเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน มนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ พฤติกรรม ความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด เมื่อต้องมาอยู่ร่วมกันหรือทำงานร่วมกัน ธรรมชาติของความแตกต่างจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ความขัดแย้งจะมีทั้งในทางที่ดี สร้างสรรค์ และด้านเสื่อมเสีย จะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับกลุ่ม หรือบุคคลภายในองค์กรมีความคล้ายคลึงกัน

^๒ กรมการศาสนา, **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยการคณะสงฆ์และการพระศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๐), หน้า ๑.

^๓ ญาณจารย์มหาวิทยาลัย, **การปกครองคณะสงฆ์ไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒.

^๔ บุญลือ วันทายนต์, **สังคมวิทยาศาสนา**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๙), หน้า ๑๖๑.

หรือใกล้เคียงกันเพียงใด ปัญหาหรือความขัดแย้งก็จะม้น้อย แต่ถ้ากลุ่มหรือบุคคลในองค์กรมีความแตกต่างกันมาก^๕

ตามความในมาตราที่ ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ อันเป็นกฎหมายสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย ระบุหน้าที่ของเจ้าอาวาสไว้ว่า มีหน้าที่ดังนี้ ๑) บำรุงรักษาวัดจัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี ๒) ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม ๓) เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ ๔) ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล^๖

การบริหารการปกครองคณะสงฆ์ เป็นงานสำคัญซึ่งทำให้องค์กรสงฆ์มีความเข้มแข็งเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้งานด้านอื่นๆ มีประสิทธิภาพ และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงต้องอาศัยกระบวนการการบริหารการปกครองมาเป็นเครื่องมือการสร้างความมั่นคงให้กับคณะสงฆ์ดังนี้ ๑) ด้านการรับสมาชิกเข้าองค์กร ๒) ด้านการทำสังฆกรรม ๓) ด้านการบริหารงานปกครอง ๔) ด้านการตัดสินใจ อธิกรณ์และการระงับอธิกรณ์^๗ ดังนั้นเมื่อสังคมีแนวคิดที่ต้องการให้มีการตรวจสอบและตั้งข้อสงสัยต่อองค์ความรู้ให้สังคมีได้เข้าถึงและให้คำตอบอย่างโปร่งใสได้ก็เป็นที่หวังได้ว่าปัญหาต่างๆ ย่อมจะลดลง และมีช่องทางที่จะทำให้สังคมีรับรู้เรื่องราวของสถาบันหลักคือ พระพุทธศาสนาได้อย่างเข้าใจ และแปรเปลี่ยนจากความคลางแคลงใจกลายเป็นความเชื่อมั่นศรัทธามั่นคงต่อพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น

ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งขององค์กรสงฆ์โดยรวมก็คือความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการที่ยังไม่ได้ปรับระบบการบริหารให้สอดคล้องกับยุคสมัย^๘ จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการแบ่งเขตการปกครองเป็น ๖ อำเภอ เฉพาะเขตอำเภอบางใหญ่แบ่งออกเป็น ๗ ตำบล สำหรับวัดในเขตการปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดนนทบุรี มีวัดที่เป็นมหานิกายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ จำนวน ๑๘๒ วัด เป็นวัดพระอารามหลวง ๓ วัด วัดราษฎร์ ๑๗๙ วัด มีเจ้าอาวาส มีจำนวน ๑๘๒ วัด^๙

^๕ เสกโรจน์ ถ้วนถวิล, **สาเหตุและวิธีการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง**, (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๑), หน้า ๑.

^๖ กนก แสนประเสริฐ, **ประมวลพระราชบัญญัติคณะสงฆ์**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๙), หน้า ๙.

^๗ พระมหากวีพัฒน์ สุขเมธี, **การบริหารกิจการคณะสงฆ์**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๒๐๕.

^๘ พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พระพุทธศาสนายุคโลกาภิวัตน์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๙), หน้า ๑๕.

^๙ ประกาศสำนักงานทะเบียนกลาง กรมการปกครอง, เข้าถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒, [http:// www.dopa.go.th](http://www.dopa.go.th).

ทั้งนี้ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรีในปัจจุบัน หากจะนำไปเปรียบเทียบกับอำเภออื่นๆ จังหวัดอื่น อาจจะนับว่าอยู่ในระดับที่ดีกว่าบางจังหวัด แต่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด อีกทั้งในปัจจุบันงานกิจการคณะสงฆ์มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้พระสังฆาธิการจำต้องเร่งปรับตัวเพื่อทำงานเชิงรุก เพื่อให้เกิดการกระตุ้นงานคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพกว่าเดิม โดยเฉพาะพระสังฆาธิการผู้มีบทบาทในการปกครอง อาจจะมีเวลาในการดูแลการบริหารได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ รวมทั้งอาจทำให้ขาดการวางแผนพัฒนาศาสนวัตถุ และศาสนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้แม้แต่การจัดระบบหนังสือโต้ตอบ หรือการประสานงานกับเจ้าคณะปกครองสงฆ์ ก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและราบรื่น เพราะพระสังฆาธิการบางรูปไม่สามารถเขียนหนังสือราชการได้ หรืออาจไม่เข้าใจเรื่องงานเอกสาร ส่งผลให้การรายงานตามระเบียบของคณะสงฆ์บางอย่างล่าช้าออกไป จึงเป็นภาระของเจ้าคณะปกครองชั้นสูงขึ้นไป ที่จะต้องเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษดังนั้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี ว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และระเบียบ ข้อบังคับ กฎมหาเถรสมาคมอย่างไร นำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปกครอง ที่ครองใจผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน และพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป ทั้งยังเป็นกรณีศึกษาเพื่อนำไปวางแผนพัฒนากิจการคณะสงฆ์จังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี มีอะไรบ้าง

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาตาม การบริหารกิจการคณะสงฆ์^{๑๐} ใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การรับสมาชิกเข้าองค์กร ๒) การทำสังฆกรรม ๓) การบริหารงานปกครอง ๔) การตัดสินอธิกรณ์และการระงับอธิกรณ์

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ ประกอบด้วย อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ด้านการรับสมาชิกเข้าองค์กร

๒. ด้านการทำสังฆกรรม

๓. ด้านการบริหารงานปกครอง

๔. ด้านการตัดสินอธิกรณ์และการระงับอธิกรณ์

^{๑๐}พระมหากวีพัฒน์ สุขเมธี, การบริหารกิจการคณะสงฆ์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๒๐๕.

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสงฆ์สังกัดมหานิกายในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี จำนวน ๔๑๒ รูป

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ๗ ตำบล คือ ตำบลเสาธงหิน ตำบลบางม่วง เขต ๑ ตำบลบางม่วง เขต ๒ ตำบลบางแม่นาง ตำบลบางเลน ตำบลบ้านใหม่ และตำบลบางใหญ่

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

เวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ เดือนกันยายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีระดับวุฒิการศึกษาสามัญ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีระดับวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีระดับวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก ทศนะ ของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านปกครองของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เท่านั้น

๑.๖.๒ การบริหาร หมายถึง ภาระหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่จะใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานคณะสงฆ์ทางด้านการปกครอง เพื่อไปสู่ความสำเร็จตามบทบาท โดยการวางแผน จัดองค์กร สั่งการและควบคุมการปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้

๑.๖.๓ การปกครอง หมายถึง การสอดส่องดูแล ให้ความคุ้มครอง ตลอดทั้งแนะนำสั่งสอน อบรมภิกษุ สามเณรและคฤหัสถ์ที่อาศัยหรือพำนักอยู่ในวัด ให้ประพฤติอยู่ในพระธรรมวินัย ตามกฎหมาย ของบ้านเมือง กฎข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และประกาศของมหาเถรสมาคม

๑.๖.๔ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ หมายถึง งานที่พระสังฆาธิการจะต้องปฏิบัติ หรือจะ ต้องกระทำ ซึ่งถือเป็นหน้าที่ทางการปกครองคณะสงฆ์ ประกอบด้วย (๑) การปกครอง (๒) การศาสน ศึกษา (๓) การศึกษาสงเคราะห์ (๔) การเผยแผ่ (๕) การสาธารณูปการ และ (๖) การสาธารณ สงเคราะห์ ซึ่งเป็นกิจการคณะสงฆ์ที่เน้นงานในหน้าที่ขององค์กรการปกครองคณะสงฆ์

๑.๖.๕ พระสังฆาธิการ หมายถึง พระภิกษุผู้มีตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์ สังกัด มหานิกายในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ตั้งแต่ระดับเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะ ตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส

๑.๖.๖ พระสงฆ์ หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ที่ได้รับการอุปสมบทโดย ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พระสงฆ์ในสังกัดมหานิกายของคณะสงฆ์ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เท่านั้น

๑.๖.๗ การบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของ พระสังฆาธิการที่จะใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานของคณะสงฆ์ เพื่อนำองค์กรสงฆ์ไปสู่ความ สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ด้วยการวางแผน จัดองค์กร สั่งการและควบคุม โดยดำเนินการสอดส่อง ดูแล ให้ความคุ้มครอง ตลอดทั้งแนะนำสั่งสอนอบรมพระภิกษุ สามเณรและคฤหัสถ์ที่อาศัยหรือพำนักอยู่ ในวัด ให้ประพฤติอยู่ในพระธรรมวินัย ตามกฎหมายของบ้านเมือง กฎข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และ ประกาศของมหาเถรสมาคม ๔ ด้าน คือ ๑) การรับสมาชิกเข้าองค์กร ๒) การทำสังฆกรรม ๓) การ บริหารงานปกครอง ๔) การตัดสินอธิกรณ์และการระงับอธิกรณ์

๑.๖.๘ การรับสมาชิกเข้าองค์กร หมายถึง การกลั่นกรองตรวจสอบผู้ที่ จะทำการบวชเข้า มาในพระพุทธศาสนา ตามกฎหมายมหาเถรสมาคม ด้วยการจัดอบรมผู้บวชให้ทราบข้อวัตรปฏิบัติอย่าง ถูกต้อง การจัดทำทะเบียนประวัติพระภิกษุ สามเณร และบุคลากรภายในวัด การส่งเสริมให้พระภิกษุ สามเณรปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างต่อเนื่อง หรือการจัดประชุมพระภิกษุสามเณรเพื่อจัดกิจกรรม ต่างๆ ของวัด เป็นต้น

๑.๖.๙ การทำสังฆกรรม หมายถึง การทำกิจกรรมทางสงฆ์ ถือว่าเป็นเรื่องความสามัคคี และทำให้เห็นว่าการทำงานที่สำคัญจะต้องใช้สงฆ์หมู่ใหญ่ จึงมีการกำหนดจำนวนพระสงฆ์ในการ ประกอบสังฆกรรมต่างๆ เช่น การทำอุโบสถ การสวดกฐิน การสวดสมมติต่างๆ การปวารณา การ อุปสมบท การสวดอัปทาน และสังฆกรรมอื่นๆ เป็นต้น

๑.๖.๑๐ การบริหารงานปกครอง หมายถึง หลักการปกครอง เมื่อจำนวนพระภิกษุสงฆ์ เพิ่มขึ้นเป็นต้นเหตุแห่งการบัญญัติสิกขาบท บัญญัติพระวินัย เป็นเครื่องมือในการป้องกันการ

ประพัตติจริต หรือใช้เป็นเกณฑ์ในการควบคุม ชัดเกล้าพฤติกรรมของพระภิกษุในสังฆมณฑล ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

๑.๖.๑๑ การตีสอนอธิกรณ์และการระงับอธิกรณ์ หมายถึง การดำเนินคดีในทางธรรมหรือทางพุทธศาสนาตามหลักพระวินัย (ปาติโมกข์) ซึ่งได้แบ่งวิธีการดำเนินคดีสำหรับความผิดไว้ตามประเภทของความผิดที่เกิดขึ้น เป็นวิธีการระงับโทษที่เกิดจากอาบัติ เรียกว่า อธิกรณ์สมณะ

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

๑.๗.๔ ผลการวิจัยที่ได้รับ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติทางการปกครองของพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดอื่นๆ ต่อไป